

Nr 464

Av fröken Höjer m. fl., rörande vissa organisationsfrågor beträffande hälsovården i skolorna.

Under åttonde huvudtiteln, Allmänna läroverken, F. Skolsköterskor, punkt 34—36, framlägger skolöverstyrelsen förslag till förbättring av skolhälsovården. Förslaget innebär bl. a. sänkning av elevantalet per heltidsanställd skolsköterska till högst 1300 för samtliga skolformer.

Den statliga regleringen av skolhälsovården varierar för de olika skolformerna. Sålunda föreligger en bestämd skillnad mellan å ena sidan folkskolor, försöksskolor och högre folkskolor samt å andra sidan allmänna läroverk och övriga högre kommunala skolor. Olikheterna bestå i, att för den senare gruppen skolor läroverksstadgan föreskriver att eleverna skola undersökas vartannat år och skolläkaren skall hålla regelbundna mottagningar en gång i veckan, medan däremot folkskolans och försöksskolans elever enligt folkskolestadgan, SFS 399, 121 §, skola undersökas i första årskursen samt övriga nyinskrivna elever i början av varje läsår och därutöver minst två gånger under skoltiden. Vidare böra enligt folkskolestadgan regelbundet återkommande läkarmottagningar för eleverna hållas, där förhållandena det medgiva.

Vid 1958 års riksdag väcktes i samband med proposition 93 motioner rörande förbättring av skolhälsovården vid det obligatoriska skolväsendet, varvid föreslogs att på heltidsanställd skolsköterska ej borde ankomma mer än 1200 elever. Statsutskottet avstyrkte motionsyrkandena under hänvisning till det den 5 mars 1958 av skolöverstyrelsen avslutade uppdraget att utreda skolhälsovården i dess helhet. Utskottet förväntade emellertid att förslag i ämnet skulle komma att föreläggas 1959 års riksdag. Riksdagen beslöt enligt förslaget.

Senare har blivit klart, att den av skolöverstyrelsen verkställda utredningen om skolhälsovården icke berör hälsovården vid folkskolor och högre skolor under överstyrelsens inseende. Något förslag i denna fråga från ovan nämnd utredning föreligger sålunda ej.

Det synes oss till en början uppenbart att eleverna i försöksskolas högstadium skola beredas samma hälsovård som elever vid de allmänna läroverken. Dessa skolformer gå för närvarande i varandra. Sålunda arbetar skolhälsovårdens personal inom samma skolenhet under olika huvudmän vid statlig realskola — kommunalt gymnasium. Samma befattningshavare anlitas och kostnaderna bestridas delvis av statliga, delvis av kommunala

medel. De elever, som tillhöra kommunala gymnasiet åtnjuta samma förmåner, som tillkomma lärjungarna vid statligt gymnasium. Läroverksstadgans bestämmelser gälla alltså för bägge skoltyperna. Även från rent organisatorisk synpunkt synes nu tiden mogen att bereda elever i de olika skolformerna samma skolhälsovård. Särskilt gäller detta skola bestående av enhetsskolas högstadium och gymnasium. Detta har ock av departementschefen tillstyrkts i prop. 93/1958. Därvid bör till en början för enhetsskolans högstadium läroverksstadgans bestämmelser beträffande skolhälsovården gälla, vilket skulle innebära dels att regelbundna mottagningar bleve obligatoriska, dels att ytterligare läkarundersökning ordnades (såväl i 7:e som i 9:e klass). Med hänsyn till förhållandena främst på landsbygden med svårigheter att erhålla skolläkare och skolsköterskor i tillräcklig omfattning torde emellertid en dylik i och för sig önskvärd utrustning på många platser stöta på betydande svårigheter att realisera. Departementschefen säger härom i ovan nämnda proposition: »Att i detta sammanhang, genom en ändring av författningsbestämmelserna, försöka utjämna olikheterna mellan hälsovården vid å ena sidan folkskoleväsendet och de högre folkskolorna och å andra sidan vid övriga högre kommunala skolor och allmänna läroverk eller i övrigt skapa gynnsammare betingelser för skolhälsovården skulle med säkerhet inte ge något nämnvärt resultat, eftersom en genomgripande ändring av nuvarande förhållanden förutsätter bättre tillgång, i synnerhet på landsbygden, av läkare med möjligheter att ägna sig åt skolhälsovårdande uppgifter.»

Skolöverläkaren säger härom: »Då emellertid realskolan, för vilken läroverksstadgans bestämmelser är gällande, successivt kommer att försvinna, medför detta å andra sidan att ett stort antal elever som skulle gått i realskola och alltså erhålla en kvalitativt bättre hälsovård nu går miste härom och till följd härav ett minskat åtagande för kommunerna avseende skolhälsovården.»

För att genomföra ovanstående förslag kräves att bestämmelser utfärdas, som skapa möjlighet för den statligt heltidsanställda skolsköterskan vid läroverk innehållande elever vid det obligatoriska skolväsendet att handha vården även av dessa. I förhållande till elevantalet vid den statliga respektive kommunala sektorn delas därefter kostnaden för avlöning till den statligt anställda skolsköterskan mellan stat och kommun. Hur detta skall ordnas för statligt heltidsanställd skolsköterska torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare utreda.

Med åberopande av ovanstående hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta,

att det elevantal, som bör ankomma på skolsköterska i skola bestående av statligt gymnasium och enhetsskolas högstadium, måtte anges i överensstämmelse med folkskole-

stadgans bestämmelser (§ 119) samt att bestämmelser utfärdas innebärande att läroverksstadgans 158 § skall gälla även för högstadiet i sådan skola;

att bestämmelser utfärdas som skapar möjlighet för den statligt heltidsanställda skolsköterskan vid läroverk innehållande elever vid det obligatoriska skolväsendet att handha vården även av dessa; samt

att uppdraga åt vederbörande utskott att föranstalta om förslag till erforderlig ändring av gällande författningar.

Stockholm den 27 januari 1960

Gerda Höjer

Einar Rimmerfors

Brita Elmén

Nr 465

Av herr **Nihlfors m. fl.**, om en allsidig översyn av konstfackutbildningen.

Under förra året förekom i anslutning till konstfackskolans i Stockholm inflyttning i ny och modern skolbyggnad en livlig och uppmärksam debatt i pressen och bland initierade och intresserade om vissa grenar av konstfackutbildningen. Man ansåg att denna utbildning var i starkt behov av en grundlig översyn; röster höjdes för en mera allsidig uppläggning av undervisningen som i vissa hänseenden ansågs som alltför exklusivt specialiserad. Det trängda läge, som konsthantverket befinner sig i, gör det angeläget att åtgärder vidtages, som kan förbättra situationen. Från industrihåll har anmärkts på att utbildningen på vissa områden inte lagts så att hänsyn tas till behovet av för industrien lämplig arbetskraft, och från elevhåll har kritik framförts över bristen på prognoser över behovet av arbetskraft inom branscher, där konstfackutbildade har möjlighet att söka sig sin utkomst.

I en framställning till Kungl. Maj:t i april 1959 har statens konsumentråd begärt särskild utredning om konstfackutbildningen. Rådet har därvid pekat på vikten av att man undersöker om undervisningen är upplagd med hänsyn till sådana rön och erfarenheter angående varuformgivning, som vunnits genom statlig och annan forsknings- och undersökningsverksamhet. Staten har ju genom konsumentrådet finansierat åtskilliga undersökningar och funktionsstudier av möbler och porslin i marknaden, men det kan ifrå-